

Середньовічній Європі. Підхід до дослідження історії міжнародного права з наданням пріоритету цінностям, здобуткам та загалом ролі європейського регіону, значно обмежує можливість різностороннього дослідження різних аспектів міжнародно-правового історичного процесу. На мою думку, вирішення цієї проблеми можливе через здійснення комплексного дослідження, з використанням порівняльного методу, що має полягати у виявленні як спільних так і відмінних рис, з акцентом на всебічності такого дослідження, тобто порівняння не лише різних регіонів, а також і різних історичних періодів, міжнародного та національного права, позиції різних міжнародно-правових шкіл, доктрин та окремих вчених.

Список використаних джерел:

1. Космина В. Г. Вступ до історії сучасної цивілізації. – Запоріжжя, 2002. – С. 5–6.
2. Олександр Сич. Феномен європоцентризму: про причини та умови виникнення. Історична панорама – збірник наукових праць (частина 2), розділ 2. – [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/books-book-189.html>
3. Данильченко О.С. Історичні аспекти формування та розвитку міжнародно-правової думки Китаю, 2017 р. [Електронний ресурс] Режим доступу: http://www.lsej.org.ua/5_2017/52.pdf

Недюха А.В.

студент,

Інститут підготовки кадрів для органів юстиції України

Національного юридичного університету

імені Ярослава Мудрого

МИРОТВОРЧІ ОПЕРАЦІЇ ООН В СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Характерною ознакою існування та розвитку світового співтовариства в останні десятиріччя є тенденція до збільшення кількості внутрішньодержавних конфліктів. Головною небезпекою таких локальних протистоянь є те, що вони несуть потенціальну небезпеку для всієї людської спільноти. Так як держави в сучасних умовах тісно співпрацюють між собою та взаєпов'язані глобалізаційними процесами, то будь-яка проблема політичного, релігійного чи соціального характеру, що виникла в окремій країні може так чи інакше вплинути на сусідні країни чи навіть на весь регіон. Тому перед людством постало важливе завдання створення ефективного механізму попередження та вирішення цих кризових явищ, які в свою чергу можуть призвести до катастрофи.

Одним з таких інструментів запобігання та вирішення конфліктів прийнято вважати миротворчі операції або миротворчість. Що стосується України, то дефініцію цього поняття можна знайти у вітчизняному законодавстві, зокрема, в ЗУ «Про участь України в міжнародних миротворчих операціях». Тому необхідною умовою залучення міжнародних

збройних сил до проведення миротворчих операцій є наявність комплексу норм в національному законодавстві, які б забезпечили легітимний супровід цих операцій на всіх стадіях та їх відповідність міжнародним нормам.

Рада Безпеки як постійно діючий орган ООН, намагається перешкоджати намірам окремих країн щодо нарощування військових сил, які мають на меті подальше ведення агресивних дій з наміром захоплення територій сусідніх держав або взагалі ведення масштабних війн. У Статті 52 Статуту ООН сказано, що коли відбувається дестабілізація безпеки в певному регіоні, то члени організації повинні докласти всіх зусиль для мирного розв'язання місцевих конфліктів. Залежно від ступеня залучення країн до участі в міжнародних миротворчих операціях, а також ролі та місця Ради Безпеки щодо керівництва цими місіями, останні можна поділити на 4 види. Це так звані «класичні миротворчі операції», а також операції сил швидкого розгортання, коли відбувається швидке залучення багатьох країн, які можуть за короткий термін виділити в розпорядження ООН певну частину власних військових сил та матеріальних ресурсів. Крім того прийнято виділяти ще сучасні міжнародні миротворчі операції, які проводяться під егідою ООН при головній ролі однієї країни, а також операції, що здійснюються за рішенням ООН відповідними регіональними організаціями.

Крім того, миротворчі операції можна класифікувати залежно від мети. До першої групи належать *операції з підтримання миру*, які проводяться з метою забезпечення виконання мирної угоди та спостереженням за її виконанням. Вони мають на меті сприяти локалізації конфліктів та здійснюються на підставі глави VI Статуту ООН. До другої групи належать *операції зі сприяння миру*, а їх метою є остаточне врегулювання конфліктів. Тому ці два типи операцій прийнято відносити до «класичної миротворчості», яка проходить в суворій відповідності до Статуту ООН, в якому містяться наступні методи розв'язання суперечок: посередництво, переговори, примирення, обстеження та судовий арбітраж.

Операції з встановлення миру або як їх іноді ще називають «*примушення до миру*» проводяться у точній відповідності до глави VII Статуту ООН, за рішенням Рада Безпеки ООН про використання військової сили з метою примусити сторін, між якими виник конфлікт, погодитися з міжнародними резолюціями та санкціями. Такі операції відбуваються коли існує реальна загроза регіональній чи глобальній безпеці. Тому РБ в таких випадках вправі застосовувати наступні заходи для вирішення проблеми: розрив дипломатичних чи економічних відносин, дії, пов'язані із застосуванням військової сили. *Операції з відбудови миру* мають на меті запобігання повторення конфлікту. Крім того у наш час прийнято виділяти ще одну форму миротворчих операцій, а саме *електоральні операції*. Їх суть полягає у створенні умов та допомоги у проведенні демократичних виборів до органів державної влади та уряду. Прийнято ще виділяти *гуманітарні місії*, які націлені як правило на порятунок життя людей.

Як показує практика міжнародна миротворчість – це завжди комплекс відповідних дій та заходів. Формування колективних сил з підтримки миру здійснюється як правило на коаліційній основі, з числа тих країн, які

погодилися брати участь у миротворчих місіях. При цьому кожна держава сама, відповідно до національного законодавства визначає форму своєї участі.

Міжнародні мирні операції як одна з форм діяльності ООН щодо залагодження конфліктів почали застосовуватися ще в 1945 році. Однак відтоді зміст цього поняття, методи та засоби їх проведення зазнали суттєвих змін. Перше застосування миротворчих військ пов'язується з арабо-ізраїльською війною, коли на різні ділянки кордонів єврейської держави були спрямовані групи для контролю за перемир'ям, яке було запропоновано Радою Безпеки. Деякі з миротворчих операцій тривають і до тепер. Так, наприклад, з січня 1949 р. присутня група військових спостерігачів у Індії та Пакистані, а з березня 1964 р. війська ООН присутні і на Кіпрі. І цей список ще можна довго продовжувати. Крім того міжнародні миротворчі операції проходять під егідою таких міжнародних організацій як НАТО та ОБСЄ.

В наш час завдання для миротворчих контингентів стали більш складними і комплексними. Через це значно зросла частка цивільного персоналу миротворчих сил ООН. Відповідно широко впроваджуються цивільно-військові відносини як важливий компонент міжнародних миротворчих операцій.

Варто додати, що таке втручання у воєнно-політичний конфлікт здійснюється з певною політичною метою. Сучасні тенденції розвитку світу, зміна підходів до проблем миротворчої діяльності показали, що найбільш розвинені держави, такі як США, країни ЄС та інші, дедалі частіше вдаються до застосування так званих «коаліційних сил» з метою досягнення своїх геополітичних інтересів. Такі операції проводяться у відповідності до Глави 8 Статуту ООН, згідно з якою, РБ ООН надає «наддержаві» або групі держав певні повноваження на застосування власних збройних сил. Тобто можна сказати, що роль військово-силового аспекту у міжнародних відносинах не втрачає свого значення.

Разом з тим з огляду на величезну кількість конфліктних ситуацій і доволі затягну процедуру врегулювання можна прийти до висновку, що міжнародна спільнота не виробила чітких механізмів їх вирішення. Миротворчість перетворюється на один з найактуальніших видів міжнародної діяльності у світі. Разом з тим виникає сумнів, чи не стало проблем ще більше ніж їх було до міжнародного втручання? В даній ситуації доцільно привести приклад конфлікту в Косово, коли війська НАТО розпочали бомбардування СРЮ (Союзна Республіка Югославія) з метою змусити Белград до мирного врегулювання конфлікту, не отримавши при цьому від Ради Безпеки ООН санкції на втручання. Наслідком авіанальотів стали численні жертви з боку цивільного населення. За неофіційними даними 92 % від загальної кількості вбитих в ході бомбардувань – мирне населення. В результаті цієї незаконної інтервенції країні було завдано шкоди у 19 разів більше, ніж вона отримала в роки Другої світової війни.

Підсумовуючи варто сказати, що зважаючи на велику кількість небезпек, що в наш час загрожують міжнародній безпеці, миротворчі операції продовжують відігравати важливу роль у підтриманні міжнародного правопорядку. Разом з тим постає питання, чи не провокують миротворчий

контингент своєю присутністю конфлікти та проблеми. Це питання залишається дискусійним і до сьогоднішнього дня. Тому я вважаю за доцільне створити єдиний нормативний акт, який би встановлював чіткі рамки для діяльності миротворчого контингенту ООН і які в свою чергу виступали би ефективним інструментом для запобігання виникнення та врегулювання міждержавних та внутрішніх конфліктів.

Список використаних джерел:

1. Устав Организации Объединенных Наций [Электронный ресурс].
2. Лук'янов А. Сучасна миротворчість: військові операції невоєнного типу [Електронний ресурс].
3. Гогош О. Проблематика сучасної миротворчості [Електронний ресурс].
4. Голопатюк Л.С. Миротворча діяльність Збройних Сил України у сучасній системі міжнародної безпеки [Електронний ресурс].
5. Каляев А. Збройні сили України у миротворчих операціях ООН і ОБСЄ [Електронний ресурс].

Озмитель О.В.

студентка,

*Полтавський юридичний інститут
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого*

ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІ КОРПОРАЦІЇ ЯК СУБ'ЄКТИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

Як ми знаємо, в міжнародному публічному праві існує декілька підходів до поділу суб'єктів на групи, один із них поділяє всіх суб'єктів на «класичні» та «некласичні». «Класичними» суб'єктами міжнародного права є загальновизнані суб'єкти (держави, міжнародні міжурядові організації (далі – ММО), та інші суб'єкти за походженням). Другу групу складають суб'єкти права із спеціальною правосуб'єктністю, які залежно від підходу, можуть визнаватися чи не визнаватися суб'єктами міжнародного публічного права (наприклад, індивіди, транснаціональні корпорації (далі – ТНК)).

Сьогодні, в умовах світової глобалізації та взаємозв'язку держав, поява нових категорій учасників міжнародних правовідносин поряд з традиційними суб'єктами, питання про їх юридичну природу і міжнародну правосуб'єктність стає надзвичайно затребуваним об'єктом дослідження вітчизняної та юридичної науки міжнародного права [1, с. 62].

Інтерес до вивчення та аналізу правосуб'єктності ТНК зростає. Про це свідчать доктринальні пошуки таких науковців як: Х.В. Кхметика, М.М. Богуславського, Л.Н. Тарасової, С.В. Запольського, Р.Ф. Захарової, А.П. Киреева, М.І. Піскотіна, В.А. Романова, Г.К. Дмитрієва, С.В. Черниченко та ін.